

OKTOBER 2014
ERHVERVSSTYRELSEN

KORTLÆGNING AF DANSKE VIRKSOMHEDERS REDEGØRELSE FOR SAMFUNDSANSVAR

RAPPORT

OKTOBER 2014
ERHVERVSSTYRELSEN

KORTLÆGNING AF DANSKE VIRKSOMHEDERS REDEGØRELSE FOR SAMFUNDSANSVAR

RAPPORT

PROJEKTNR. A057556
DOKUMENTNR. 1
VERSION 5.1
UDGIVELSESDATO 30.10.2014
UDARBEJDET BNBE, AMRA, ROKR
KONTROLLERET JDCR
GODKENDT JDCR

INDHOLD

1	Sammenfatning	7
2	Indledning	9
3	Analyse af virksomhedernes afrapportering	13
3.1	Beskrivelse af virksomhederne	13
3.2	Redegørelse for samfundsansvar	14
3.3	Rapporteringen om klima, menneskerettigheder, miljø, sociale forhold og korrupsion	20
4	Metode	25
4.1	Datagrundlag	25

Samfundsansvar på tre dimensioner

1 Sammenfatning

Denne rapport beskriver den lovpligtige redegørelse for samfundsansvar for 170 store virksomheder i Danmark. Rapporten gennemgår tre dimensioner af virksomhedernes redegørelse i forhold til:

- › Om og hvordan virksomhederne redegør.
- › Om virksomhederne har politikker for samfundsansvar, og om disse omsættes til handling og resultater.
- › Samt specifikt om virksomhederne redegør om politikker for klima og menneskerettigheder, og i givet fald i hvilket omfang.

Redegørelserne

Det kan konstateres at 96 % af virksomhederne oplyser, hvorvidt de har en politik for samfundsansvar eller ej. Af disse oplyser 77 % af virksomhederne, at de har en politik for samfundsansvar, mens 23 % oplyser, at de ikke har en politik for samfundsansvar. Af de 77 % af virksomheder, der angiver at have en politik for samfundsansvar, kan det konstateres, at 97 % specificerer tilgangen til politikken. 90 % redegør for hvorledes de omsætter politikken til handling og 83 % vurderer og følger op på effekten af denne.

I forhold til den specifikke redegørelse i forhold til menneskerettigheder og klimapåvirkning følger henholdsvis 66 % og 72 % af virksomhederne lovkravet, ved at de oplyser om de har en sådan eller ej.

Specifikt i forhold til de 66 %, der angiver, at de har en politik vedr. menneskerettigheder, redegør 64 % her af udtrykkeligt om indholdet af disse politikker. Endvidere redegør 49 % for, hvorledes politikkerne omsætter til handling og følger op på fremdrift og evt. effekt.

Af de 72 % af virksomhederne, der angiver, at de har en politik vedr. klimapåvirkninger, redegør 83 % udtrykkeligt for indholdet af disse politikker. Dertil kommer at 77 % redegør for hvorledes de omsætter politikkerne til handling og følger op på fremdrift og evt. effekt.

Generelt kan det på baggrund af analysen konstateres, at D-virksomhederne i højere grad har en politik om samfundsansvar og er mere konsistente i forhold til at belyse de pågældende politikker i forhold til indhold, handlinger og resultater/opfølgning.

Temaer	Tematisk omfatter rapporteringerne oftest miljø, dernæst sociale forhold, klima, antikorrupition og sidst menneskerettigheder. Tendenserne bør ses i lyset af de skærpede krav i forhold til afrapportering vedr. særligt menneskerettigheder og klima fra regnskabsåret 2013.
Redegørelsens form	<p>Redegørelsen placeres for størstedelen af virksomhederne i virksomhedens ledelsesberetning. Lidt under en halvdel henviser i ledelsesberetningen til en supplerende beretning og endelig redegør en tiendedel på virksomhedens hjemmeside med en henvisning fra ledelsesberetningen.</p> <p>31% af virksomhederne benytter undtagelsen i § 99 a, stk. 5 og henviser til en af de mulige internationale retningslinjer eller standarder (UN Global Compact, de FN-støttede Principper for ansvarlige investeringer (PRI) eller Global Reporting Initiative (GRI)). I denne stikprøve benytter virksomhederne alene tilslutning til FN's Global Compact. Det er oftere D-virksomhederne end C-virksomheder, der benytter denne mulighed.</p>

2 Indledning

Evalueringen 2013

Erhvervsstyrelsen gennemfører årligt en evaluering af efterlevelsen af årsregnskabslovens § 99 a (Redegørelse for samfundsansvar i større virksomheder). Evalueringen for regnskabsåret 2013 er gennemført af COWI¹.

Lovgivningen

De største danske virksomheder har siden 2009 været forpligtigede ifølge årsregnskabslovens § 99 a til at redegøre for deres arbejde med samfundsansvar. Med virkning for regnskabsåret 2013 har virksomhederne ligeledes skulle redegøre for deres politikker vedrørende respekt for menneskerettigheder samt reduktion i forhold til klimapåvirkning. Således har de første resultater kunnet registreres i de årsregnskaber, der er afleveret i 2014.

Lovteksten for § 99 a lyder således:

”Store virksomheder skal supplere ledelsesberetningen med en redegørelse for samfundsansvar, jf. stk. 2-7. Ved virksomheders samfundsansvar forstås, at virksomheder frivilligt integrerer hensyn til blandt andet menneskerettigheder, sociale forhold, miljø- og klimamæssige forhold samt bekæmpelse af korruption i deres forretningsstrategi og forretningsaktiviteter. Har virksomheden ikke politikker for samfundsansvar, skal dette oplyses i ledelsesberetningen.

Stk. 2. Redegørelsen skal indeholde oplysning om:

1) Virksomhedens politikker for samfundsansvar, herunder eventuelle standarder, retningslinjer eller principper for samfundsansvar, som virksomheden anvender.

2) Hvordan virksomheden omsætter sine politikker for samfundsansvar til handling, herunder eventuelle systemer eller procedurer herfor.

3) Virksomhedens vurdering af, hvad der er opnået som følge af virksomhedens arbejde med samfundsansvar i regnskabsåret, samt virksomhedens eventuelle forventninger til arbejdet fremover²”.

¹ Tidligere undersøgelser af området er foretaget med afsæt i en anden metodisk tilgang og er derfor ikke direkte sammenlignelig hermed.

Påbudt redegørelse Virksomhederne skal således redegøre for, hvorvidt de har udarbejdet politikker for arbejdet med samfundsansvar. Har de ikke det, skal dette oplyses. Har virksomhederne derimod valgt at arbejde med samfundsansvar og har udarbejdet politikker herom, skal de i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab i ledelsesberetningen redegøre for virksomhedens politikker for samfundsansvar, hvordan politikkerne for samfundsansvar omsættes til handling samt en vurdering af, hvad der er opnået som følge af arbejdet med samfundsansvar i løbet af året og eventuelle forventninger fremover (jf. stk. 2).

Ydermere påbyder loven særlige afrapporteringskrav i forhold til politikker omhandlende menneskerettigheder og klima.

§ 99 a, stk. 3 lyder således:

”Hvis virksomheden har politikker for at respektere menneskerettighederne og for at reducere klimapåvirkningen ved virksomhedens aktiviteter, skal redegørelsen efter stk. 1 udtrykkeligt indeholde oplysninger om disse politikker. Hvis virksomheden har sådanne politikker, finder stk. 2 tilsvarende anvendelse. Har virksomheden ikke sådanne politikker, skal dette oplyses i ledelsesberetningen³”.

Dermed er virksomheder, som har udformet politikker for menneskerettigheder og klima, forpligtigede til at oplyse om arbejdet med disse eller oplyse at de ikke har politikker for de to områder (se også afsnit 3.3 i denne rapport).

Hvor skal der redegøres Virksomhederne har ifølge LOV nr. 1403 af 27/12/2008, Stk. 3. flere muligheder for, hvor de vælger at placere redegørelsen for samfundsansvar:

”Redegørelsen skal gives i tilknytning til ledelsesberetningen. Virksomheden kan dog i stedet vælge at give redegørelsen

1) i en supplerende beretning til årsrapporten, jf. § 14, hvortil der henvises i ledelsesberetningen, jf. stk. 4, 1. pkt., eller

2) på virksomhedens hjemmeside, hvortil der henvises i ledelsesberetningen, jf. stk. 4, 2. pkt”.

Afrapportering efter internationale retningslinjer Herudover har virksomhederne mulighed for at redegøre for deres samfundsansvar i forbindelse med tilslutning til FN's Global Compact (UNGC), de FN støttede principper for ansvarlige investeringer (PRI) samt Global Reporting Initiative (GRI):

² Lov 1403 af 27/12/2008 om ændring af årsregnskabsloven

³ LBK nr. 1253 af 01/11/2013

§ 2. En virksomhed, der oplyser om samfundsansvar efter internationale retningslinjer eller standarder, kan undlade at give oplysninger efter årsregnskabslovens § 99 a, stk. 1 og 2, jf. dog denne bekendtgørelses § 2, stk. 3.

Stk. 2. Med oplysning om samfundsansvar efter visse internationale standarder og retningslinjer efter stk. 1, menes rapportering på én af følgende måder:

- 1) Rapportering i form af en fremskridtsrapport, som krævet af deltagende virksomheder i FN's Global Compact,*
- 2) Rapportering i form af en rapport om ansvarlige investeringer, som det er krævet af underskrivere af de FN-støttede Principper for ansvarlige investeringer, PRI, eller*
- 3) Rapportering efter de gældende retningslinjer i henhold til Global Reporting Initiative.*

Stk. 3. En virksomhed, der rapporterer efter stk. 2, kan endvidere undlade at afgive oplysninger efter årsregnskabslovens § 99 a, stk. 3, hvis rapporten omfatter menneskerettigheder og klima.

§ 3. En virksomhed, der anvender muligheden i § 2, skal oplyse herom i ledelsesberetningen samt angive, hvor redegørelsen er offentligt tilgængelig⁴”.

Særlige undtagelser for datterselskaber

For datterselskaber gælder der særlige undtagelser angående redegørelse for samfundsansvar. Således gælder det ifølge LOV nr. 1403 af 27/12/2008:

” Stk. 6. En dattervirksomhed, som indgår i en koncern, kan undlade at medtage oplysningerne i sin egen ledelsesberetning, hvis

- 1) modervirksomheden opfylder oplysningskravene efter stk. 1 og 2 for den samlede koncern eller*
- 2) modervirksomheden har udarbejdet en fremskridtsrapport i forbindelse med tilslutning til FN's Global Compact eller FN's Principper for ansvarlige investeringer”.*

Datterselskaberne har dog pligt til at oplyse, hvor moderselskabets redegørelse er offentligt tilgængelig.

Virksomheder omfattet af loven

Virksomhederne, der er omfattet af lovkravet om redegørelse for samfundsansvar, udgøres af de største danske virksomheder⁵ (Regnskabsklasse C) samt alle statslige aktieselskaber og børsnoterede virksomheder (Regnskabsklasse D). Det samlede

⁴ BEK nr. 1543 af 16/12/2013

⁵ C virksomheder skal opfylde mindst to af de tre følgende betingelser i 2 på hinanden følgende år: 1) En balancesum på 143 mio. kr., 2) en nettoomsætning på 286 mio. kr. og 3) et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede på + 250.

antal for de to klasser udgør tilsammen ca. 1100 virksomheder. Oplysningskravet gælder også for finansielle virksomheder. Disse er reguleret i lovgivning under Finansilsynet og indgår ikke i denne undersøgelse.

Denne kortlægning er gennemført med afsæt i en repræsentativ stikprøve bestående af 170 virksomheder fra hhv. regnskabsklasse C (117) og D (53). Finansielle virksomheder og institutioner er ikke medtaget i kortlægningen, grundet ovenstående forhold.

3 Analyse af virksomhedernes afrapportering

Kvantificering af kvalitativt data

I det følgende redegøres for resultaterne af den indsamlede data vedr. virksomhedernes redegørelse for samfundsansvar. For analysetilgangen gælder det generelt, at dette er en kvantificering af kvalitativt data, som beskrevet i virksomhedernes årsrapporter, samt supplerende beretninger. Valget af denne tilgang, skyldes ønsket om en overskuelig, nemt tilgængelig kortlægning af tilstanden af virksomhedernes afrapportering.

Overskuelighed i opgørelsen

Opfølgningen på virksomhedernes afrapportering tager kun i begrænset omfang afsæt i egentlige nøgletal og andre kvantificerbare indikatorer. For at gennemføre en overskuelig opgørelse vedr. virksomhedernes rapportering på de pågældende områder, er det i gennemgangen af de 170 årsrapporter tilstræbt at begrænse opgørelserne til så få kategorier som muligt og gerne i "Ja" eller "Nej" kategorier. For kravene i forbindelse med afrapportering gælder endvidere en række undtagelser af for eksempelvis datterselskaber eller afrapportering på anden vis (f.eks. ved at virksomheden har tilsluttet sig FN's Global Compact) – således er det i en række tilfælde ej heller muligt at angive en gyldig "Ja"/"Nej" svarkategori. I disse tilfælde er redegørelsen registreret som N/A ("Not Applicable").

Resultaterne i denne rapport vil blive præsenteret i tabeller eller figurer, der viser, hvorvidt virksomhederne handler eller ikke handler på en bestemt måde i henhold til lovgivningen om samfundsansvar. I nogle af tabellerne vil der ligeledes indgå informationer om andelen af virksomheder, hvor det ikke har været muligt at finde oplysninger, eller hvor de ikke har været relevante at tage med i tabellen.

3.1 Beskrivelse af virksomhederne

Stikprøven

Opgørelsen er baseret på en tilfældigt udvalgt stikprøve bestående af 170 virksomheder ud af den anslåede population på ca. 1100 virksomheder, der er underlagt krav om redegørelse for samfundsansvar i Danmark.

Virksomhedstype

Ud af de 170 er ca. 1/3 af virksomhederne i regnskabsklasse D (statslige aktieselskaber og virksomheder, som har ejerandele, gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU-/EØS-land), og 2/3 af virksomhederne er i regnskabsklasse C (store virksomheder).

Tabel 3-1 Regnskabsklasse

	Antal	Andel
C – "Store virksomheder"	117	69 %
D – "Statslige aktieselskaber og virksomheder, som har ejerandele, gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU-/EØS-land "	53	31 %
I alt	170	100 %

Af Tabel 3-2 ses det, at 29 % af D-virksomhederne (47) er virksomheder, som har ejerandele, gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU-/EØS-land, 4 % af dem statslige aktieselskaber (6). Endvidere har 36 % af de udtrukne virksomheder status af datterselskab, dvs. at virksomhederne indgår i en koncern, hvor modervirksomheden udarbejder koncernregnskab. Der er virksomheder der er i begge kategorier.

Tabel 3-2 D- virksomhederne

	Antal
Virksomheder, som har ejerandele, gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU-/EØS-land	47
Statsligt aktieselskab ⁶	6
I alt	53

Test og forskelle

COWI har gennemført en række test af eventuelle sammenhænge, der følger en opdeling i henholdsvis statslige aktieselskaber, virksomheder, som har ejerandele, gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU-/EØS-land, og store virksomheder. Testene viste, at sammenhængen mellem statslige aktieselskaber, virksomheder, som har ejerandele, gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU-/EØS-land, og det opsummerede resultat af disse to (regnskabsklasse D) havde en meget stærk sammenhæng (samvariation). Således er der ikke særligt interessante forskelle at analysere mellem statslige aktieselskaber og virksomheder, som har ejerandele, gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU-/EØS-land, sammenlignet med en opdeling i C- og D-virksomheder. De vigtige forskelle er kort sagt indeholdt i C- og D-opdelingen.

I de følgende tabeller er C- og D-virksomheder således opgjort hver for sig.

3.2 Redegørelse for samfundsansvar

Lovgivningen

Der er ikke fastsat lovkrav om, at virksomheder skal have politikker for samfundsansvar. Dog er der fastsat krav om, at virksomheder som ikke har en politik for

⁶ Tre af de statslige aktieselskaber er tillige virksomheder, som har ejerandele, gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU-/EØS-land. De indgår dog alene i analysen som statsligt aktieselskab.

samfundsansvar, skal oplyse om dette i ledelsesberetningen. Derfor er der i analysen af virksomhedernes rapportering om samfundsansvar, skelnet imellem hvorvidt virksomhederne oplyser *om* de har en politik for samfundsansvar og hvorvidt virksomhederne *har* politikker for samfundsansvar. For eksempel, opfylder en virksomhed lovkravet, hvis en virksomhed i ledelsesberetningen oplyser: "[virksomhed] har på nuværende tidspunkt ikke formuleret principper for samfundsansvar eller specifikke politikker på området".

Som det ses af nedenfor (Tabel 3-3), oplyser langt størstedelen (96 %) af de kortlagte virksomheder, *hvorvidt de har politikker* for samfundsansvar eller ej. Dette skal dog ikke forveksles med, hvorvidt virksomhederne rent faktisk *har politikker* på området. Ud af de 164 virksomheder, der oplyser om de har en politik eller ej angiver 77 % (Tabel 3-4), at de har en politik. Der kan her konstateres en forskel imellem C- og D-virksomheder – særligt i forhold til, hvorvidt virksomheden har en politik. Således har 21 % flere af D-virksomhederne en politik for samfundsansvar i forhold til C-virksomhederne.

Tabel 3-3 *Hvorvidt virksomheden **oplyser**, at den har en politik for samfundsansvar eller ej.*

	C	D	C+D
Ja	95 %	100 %	96 % (164)
Nej	5 %	0 %	4 % (6)
I alt	117	53	170

Tabel 3-4 *Hvorvidt virksomheden **har** en politik for samfundsansvar.*

	C	D	C+D
Ja	70 %	91 %	77 % (126)
Nej	30 %	9 %	23 % (38)
I alt	111	53	164

3.2.1 Hvordan redegør virksomhederne?

Ifølge regnskabsloven har virksomhederne følgende muligheder i forbindelse med redegørelse for samfundsansvar. De kan således vælge:

- › at give redegørelsen i virksomhedens ledelsesberetning.
- › at afgive redegørelsen i en supplerende beretning til årsrapporten, hvortil der henvises i ledelsesberetningen
- › at give redegørelsen på virksomhedens hjemmeside under navnet "Lovpligtig redegørelse for samfundsansvar, jf. årsregnskabslovens § 99 a" og med henvisning fra ledelsesberetningen.

Hvor kan virksomhederne angive redegørelse

URL-adresser

Hvis virksomheden vælger at offentliggøre redegørelsen via egen hjemmeside, *skal der anføres en korrekt, funktionel URL-adresse*, der fører direkte til redegørelsen i sin fuldstændige form⁷.

Af Tabel 3-5 kan det ses, hvilke muligheder virksomhederne benytter sig af i deres afrapportering.

Tabel 3-5 Primær afrapporteringsform for § 99 a

	C	D	C+D
Ledelsesberetning	53 %	43 %	50 % (82)
Supplerende beretning til ledelsesberetning med henvisning fra ledelsesberetning	34 %	53 %	40 % (66)
Virksomhedens hjemmeside med henvisning fra ledelsesberetning og direkte URL	13 %	4 %	10 % (16)
I alt	111	53	164

Supplerende beretninger og redegørelser på virksomhedens hjemmeside kan både være virksomhedens selvstændige CSR-rapport, eller være en del af virksomhedens Code of Conduct, branchespecifikke kodekser for afrapportering ift. samfundsansvar, internationale retningslinjer eller standarder, som FN's Global Compact, GRI, PRI el. lign.

Af tabellen ses det, at halvdelen af virksomhederne primært redegør gennem et afsnit i ledelsesberetningen. 40 % af virksomhederne redegør i en supplerende beretning til ledelsesberetningen. En tiendedel af virksomhederne henviser til en redegørelse på virksomhedens hjemmeside med henvisning fra ledelsesberetningen som primære form for afrapportering.

URL-adresse

En gennemgang af de virksomheder, som henviser til redegørelsen på hjemmeside *eller på* anden måde uden for ledelsesberetningen, viser at flere virksomheder ikke angiver en funktionel URL-adresse, eller angiver en URL-adresse, der ikke fører direkte til redegørelsen. Grundet usikkerhed i forbindelse opførelsen af redegørelser der foretages gennem et internationalt moderselskab, kan det præcises antal for denne stikprøve ikke opgøres. COWI vurderer dog, at det er omkring halvdelen af alle links, hvor der har været fejl i de opførte URL adresser eller hvor linket ikke har været direkte til det supplerende dokument.

3.2.2 Redegørelse for samfundsansvar efter internationale retningslinjer eller standarder

Virksomheder, der oplyser om samfundsansvar efter internationale retningslinjer eller standarder, kan undlade at give oplysninger efter årsregnskabslovens § 99 a. Virksomhederne kan således vælge at redegøre for samfundsansvar i forbindelse med tilslutning til FN's Global Compact og udarbejde den påkrævede fremskridtsrapport. Virksomhederne kan også redegøre efter de gældende retningslinjer i hen-

⁷ Ifølge BEK nr. 761 af 20/07/2009, kap. 3, §10-14.

hold til de FN støttede principper for ansvarlige investeringer (PRI) samt Global Reporting Initiative (GRI). Virksomheder, som vælger denne løsning, skal tilkendes i ledelsesberetningen, hvor redegørelsen er offentlig tilgængelig.

D-virksomheder angiver flest Global Compact rapporter

I gennemgangen af stikprøven, er det opgjort hvilke virksomheder der benytter FN's Global Compact, PRI eller GRI. Der er ingen af virksomhederne i stikprøven, der henviser til PRI eller GRI rapporter. Af Tabel 3-6 fremgår det, at 31 % af virksomhederne henviser til fremskridtsrapporter i FN-regi. Det er overvejende D-virksomheder, som har udarbejdet fremskridtsrapporter.⁸

Tabel 3-6 Hvorvidt virksomheden henviser til en fremskridtsrapport udarbejdet i forbindelse med tilslutning til FN's Global Compact, PRI eller GRI

	C	D	I alt
Ja	23%	49%	31% (51)
Nej	77%	51%	69% (113)
I alt	111	53	164

Global Compact som supplement

Som beskrevet i indledningen, kan virksomheder, der redegør for samfundsansvar efter internationale standarder, undlade at give oplysninger efter årsregnskabslovens § 99 a. At 31 % af virksomhederne henviser til internationale retningslinjer er dog ikke udtryk for, at disse virksomheder ikke også redegør i egne formater. Ofte forekommer rapportering efter internationale standarder som et supplement til virksomhedens egen CSR-rapportering eller redegørelse for samfundsansvar i årsrapporten. Samtlige fremskridtsrapporter omfatter politikker om klima, antikorruption og menneskerettigheder. Dette skyldes især FN's Global Compacts '10 principles' som omfatter menneskerettigheder, klima og antikorruption. Således matcher bl.a. FN's Global Compact den danske lovgivning om virksomheders samfundsansvar godt, og er en løsning i forbindelse med redegørelse som mange multinationale selskaber lader til at foretrække⁹.

3.2.3 Datter- og modervirksomheder

Undtagelser for datterselskaber

Der gælder for datterselskaber den særlige undtagelse, at de kan udlade at redegøre for samfundsansvar i egen ledelsesberetning, hvis modervirksomheden opfylder oplysningskravene for den samlede koncern eller har udarbejdet en fremskridtsrapport i forbindelse med tilslutning til FN's Global Compact eller de FN-støttede Principper for ansvarlige investeringer. Godt en tredjedel (61), af de undersøgte virksomheder har status af dattervirksomhed.

⁸ Andelen af virksomheder der anvender internationale retningslinjer er opgjort i Tabel 3-6. Virksomhedernes præferencer mellem Global Compact-fremskridtsrapporter, PRI og GRI er ikke kortlagt, men det fremgår som en tydelig tendens, at Global Compact er den foretrukne internationale retningslinje for CSR-rapportering.

⁹ FN Global Compacts hjemmeside: www.ungc.org

Reference til moder-
virksomheden

Cirka en tredjedel af dattervirksomhederne i denne analyse redegør alligevel selvstændigt, men tendensen er i høj grad, at dattervirksomhederne refererer til moderselskabets redegørelse for samfundsansvar, eller refererer til deres moderselskab, der publicerer en fremskridtsrapport som led i tilknytningen til FN's Global Compact eller andre internationale retningslinjer. I denne kortlægning gælder det, at hvis dattervirksomheden har henvist til modervirksomheden, er der afrapporteret i henhold til modervirksomhedens redegørelse for samfundsansvar, (også hvis denne er udenlandsk). Derfor er de dattervirksomheder der henviser til moderselskabets afrapportering ikke opgjort separat i denne kortlægning.

3.2.4 Dimensioner af virksomhedernes redegørelser

Lovkrav til redegø-
relsen

Hvis en virksomhed angiver, at den har politikker for samfundsansvar, foreskriver loven:

- › at virksomheden også redegør for hvordan denne *omsætter sine politikker for samfundsansvar til handling, herunder eventuelle systemer eller procedurer herfor.*
- › at virksomheden angiver en *vurdering af, hvad der er opnået som følge af virksomhedens arbejde med samfundsansvar i regnskabsåret, samt virksomhedens eventuelle forventninger til arbejdet fremover.*

Ovenstående gælder således for de 126 virksomheder i kortlægningen, der har oplyst at de har en politik for samfundsansvar, jf. tabel 3-4.

Fra politikker til
vurdering

Dimensionerne ovenfor – politikker, handling og vurdering – af virksomhedernes afrapportering, giver mulighed for at undersøge omfanget af det frivillige arbejde med samfundsansvar.

Af Tabel 3-7 kan det aflæses, at der ud af de 126 virksomheder, der oplyser, at de har en politik for samfundsansvar, er det langt hovedparten, der redegør for denne politik med mere konkrete oplysninger om politikken (bl.a. vedr. hvilke standarder de bruger etc.). Virksomhederne er endvidere lidt mindre konsekvente i forbindelse med deres redegørelser i forhold til handlinger og vurderinger. Generelt kan det konstateres, at D-virksomhederne er mere konkrete i alle aspekter af afrapporteringen, og således i højere grad redegør for såvel handlinger som vurderinger i forbindelse med deres politikker for samfundsansvar.

Tabel 3-7 Redegørelsens indhold: "politik, handling og opfølgning"

Redegørelsen skal indeholde oplysning om:	C	D	I alt
Virksomheden har politikker for samfundsansvar (eks. standarder, retningslinjer eller principper for samfundsansvar) ¹⁰			
Ja	95 %	100 %	97 % (122)
Nej	5 %	0 %	3 % (4)
I alt	78	48	126
Hvorledes virksomheden omsætter sine politikker for samfundsansvar til handling, herunder eventuelle systemer eller procedurer herfor.			
Ja	86 %	98 %	90 % (114)
Nej	14 %	2 %	10 % (12)
I alt	78	48	126
Virksomheden vurderer effekten og/eller udbytte af arbejdet med samfundsansvar i regnskabsåret			
Ja	74 %	96 %	83 % (104)
Nej	26 %	4 %	17 % (22)
I alt	78	48	126

Den mindre konsekvente redegørelse omhandlende *handling* og *vurdering* af arbejdet med samfundsansvar, er mest markant for C-virksomhederne. Her oplyser 95 % at de har politikker og beskriver disse, 86 % afrapporterer for hvordan politikkerne omsættes til handling, mens 74 % angiver en vurdering af, hvad der er opnået som følge af arbejdet med samfundsansvar.

D-virksomhederne er mere konsistente i deres redegørelse. 100 % af D-virksomhederne har angivet en politik for samfundsansvar, 98 % angiver også handlinger for at realisere politikkerne, og 96 % angiver en vurdering af opnåede resultater.

Generelt kan det således konstateres, at omfanget af virksomheder, der redegør, aftager i takt med at en politik bliver mere udfoldet i en redegørelse ("vi har en politik", "således omsætter vi den til handling", "dette er hvad vi vurderer at få ud af det"). Dette gælder således særligt for C virksomhederne.

¹⁰ Der sondres mellem at 'have politikker for samfundsansvar', hvilket kan forklares kort, og 'redegøre for oplysninger om disse politikker', herunder eventuelle standarder, retningslinjer eller principper for samfundsansvar. I tabellen er det opgjort, hvorvidt de virksomheder der oplyser at de har politikker for samfundsansvar også har oplyst om indholdet af disse politikker i deres redegørelse. Således er der 3 % af de virksomheder som oplyser at de har en politik for samfundsansvar, men ved en nærmere gennemgang viser politikken ikke at have et reelt indhold.

3.3 Rapporteringen om klima, menneskerettigheder, miljø, sociale forhold og korrupsion

Fem emner under samfundsansvar

Virksomhedernes arbejde med samfundsansvar er kortlagt under fem emner: Klimamæssige forhold, hensyn til miljø, beskyttelse af menneskerettigheder, hensyn til sociale forhold og bekæmpelse af korrupsion. Ud over de specifikke krav vedrørende redegørelsen for menneskerettigheder og klima, behøver virksomhedernes arbejde med samfundsansvar ikke dække alle disse emner. Virksomhederne tilskyndes således at tage udgangspunkt i de dimensioner, der giver mest mening for dem, og som er mest kritiske i forhold til virksomhedens drift.

En virksomhed kan således have redegjort for en politik for menneskerettigheder og klimapåvirkning, uden at have en politik for miljø, bekæmpelse af korrupsion og/eller hensyn til sociale forhold og stadig blive registeret som at have konsistens i redegørelsen for samfundsansvar.

3.3.1 Klimapåvirkning og menneskerettigheder

Virksomhederne skal, ud over at være forpligtigede til at oplyse, hvorvidt de har en politik for samfundsansvar generelt, også oplyse, hvorvidt virksomheden har en politik mht. menneskerettigheder og klimapåvirkning *specifikt*. (Det er altså ikke påkrævet at have en politik på de to emner, men det skal oplyses, hvis det ikke er tilfældet.)

Tabel 3-8 *Hvorvidt virksomheden oplyser om den har en politik for menneskerettigheder eller ej*

	C	D	C+D
Ja	58 %	85 %	66 % (113)
Nej	42 %	15 %	34 % (57)
I alt	117	53	170

Tabel 3-9 *Hvorvidt virksomheden oplyser om den har en politik for klimapåvirkning eller ej*

	C	D	C+D
Ja	62 %	92 %	72 % (122)
Nej	38 %	8 %	28 % (48)
I alt	117	53	170

Som et fremgår af Tabel 3-8 så oplyser 66 % blandt samtlige virksomheder i undersøgelsen, hvorvidt de har politikker for menneskerettigheder, mens det af Tabel 3-9 fremgår at 72 % oplyser for klimapåvirkning.

Virksomhederne kan undlade at oplyse om, hvorvidt de har politikker for menneskerettigheder og klimapåvirkning, hvis de henviser til internationale retningslinjer eller standarder. Eksempelvis hvis de har tilsluttet sig FN's Global Compact og deres fremskridtsrapporter her indeholder disse to elementer.

Det fremgår som en klar tendens i analysen, at næsten samtlige virksomheder, der har tilsluttet sig FN's Global Compact, ligeledes oplyser om, hvorvidt der forefindes politikker på de to områder. Af analysen fremgår det således, at 4 virksomheder ikke oplyser, hvorvidt der forefindes politikker for menneskerettigheder, men oplyser om medlemskab af FN's Global Compact. De er således undtaget kravet om at oplyse. Ligeledes oplyser 5 virksomheder ikke om, hvorvidt der forefindes politikker for klima, men oplyser om medlemskab af FN's Global Compact. Disse er ligeledes undtaget kravet. Samtlige af disse virksomheder tæller med som "Ja" i Tabel 3-8 og Tabel 3-9.

Sammenholdt med antallet af virksomheder, der oplyser, om de har en politik for samfundsansvar *generelt* (95 % j.f. Tabel 3-4) viser Tabel 3-8 og Tabel 3-9 således også, at færre virksomheder oplyser, at de har politikker for menneskerettigheder og klimapåvirkning.

Redegørelse for indhold

Nedestående tabeller giver overblik over, i hvilket omfang de virksomheder, der (j.f. Tabel 3-8 og Tabel 3-9) angiver, at de har en politik vedr. menneskerettigheder og klima også redegør for politikerne gennem handlinger og ved opfølgning.

Af samtlige virksomheder, der oplyser hvorvidt de har en politik for menneskerettigheder, har 64 % (j.f. Tabel 3-10) således en politik for menneskerettigheder, og redegør udtrykkeligt for indholdet af disse politikker. Blandt gruppen af virksomheder, der oplyser hvorvidt de har en politik for menneskerettigheder, uddyber endvidere 49 %, hvordan virksomheden omsætter sine politikker til handling og angiver en vurdering af, hvad der er opnået som følge af arbejdet med menneskerettigheder.

Tabel 3-10 Hvorvidt virksomheden integrerer menneskerettigheder i sin forretningsstrategi og forretningsaktiviteter

		Ja	Nej	I alt
Hensyn til menneskerettigheder – ved at redegørelsen udtrykkeligt indeholder oplysninger om disse politikker	C	59 %	41 %	68
	D	71 %	29 %	45
	C+D	64 % (72)	36 % (41)	113
Herunder hvordan virksomheden omsætter sine politikker til handling og virksomhedens vurdering af, hvad der er opnået som følge af arbejdet med menneskerettigheder	C	46 %	54 %	68
	D	53 %	47 %	45
	C+D	49 % (55)	51 % (58)	113

Af Tabel 3-11 kan det ses, at blandt andelen af virksomhederne der oplyser om hvorvidt de har en politik for klimapåvirkninger, har 83 % en politik for klimapåvirkninger, og redegør udtrykkeligt om disse politikker. Blandt samme gruppe af virksomheder der oplyser hvorvidt de har en politik, uddyber 77 % hvordan virk-

somheden omsætter sine politikker til handling og angiver en vurdering af, hvad der er opnået som følge af arbejdet med at reducere klimapåvirkninger.

Tabel 3-11 *Hvorvidt virksomheden integrerer reduktion af klimapåvirkninger i sin forretningsstrategi og forretningsaktiviteter*

		Ja	Nej	I alt
Hensyn til klimamæssige forhold – ved at redegørelsen udtrykkeligt indeholder oplysninger om disse politikker	C	81 %	19 %	73
	D	90 %	10 %	49
	C+D	83 % (103)	17 % (19)	122
Herunder hvordan virksomheden omsætter sine politikker til handling og virksomhedens vurdering af, hvad der er opnået som følge af arbejdet med klimamæssige forhold	C	38 %	62 %	73
	D	45 %	55 %	49
	C+D	77 % (50)	23 % (72)	122

3.3.2 Sociale forhold, korruption og miljø

I forhold til de tre andre undersøgte emner; "hensyn til sociale forhold", "bekæmpelse af korruption" samt "hensyn til miljø", stilles der i modsætning til "menneskerettigheder" og "klimapåvirkning" ikke særlige krav, da disse områder ikke er omfattet af særlig lovgivning. Her angiver 84 % af de virksomheder, der angiver at de har politikker (j.f. Tabel 3-4), at disse integrerer hensyn til sociale forhold. For bekæmpelse af korruption gælder dette 84 %. For miljø omfatter det 96 %.

Dette giver et sammenligningsgrundlag for hvor virksomhederne oftest oplyser om dimensionerne i deres arbejde med samfundsansvar.

Tabel 3-12 *Hvorvidt virksomheden integrerer andre forhold i sin forretningsstrategi og forretningsaktiviteter*

		Ja	Nej	I alt
Hensyn til sociale forhold	C	79 %	21 %	78
	D	92 %	8 %	48
	C+D	84 % (106)	16 % (20)	126
Bekæmpelse af korruption	C	59 %	41 %	78
	D	79 %	21 %	48
	C+D	67 % (84)	33 % (42)	126
Hensyn til miljø	C	95 %	5 %	78
	D	98 %	2 %	48
	C+D	96 % (121)	4 % (5)	126

At procentdelene for arbejdet med "hensyn til sociale forhold", "bekæmpelse af korruption" og "hensyn til miljø" er så høje, skyldes sandsynligvis de mindre krævende redegørelseskrav for disse emner. Hvor politikker vedrørende menneskerettigheder og klima som følge af lovgivningskrav skal inkludere *konkret arbejde* med disse områder, har COWI opgjort virksomheden som 'redegørende' for de ovenstående.

ende kategorier såfremt blot begrebet eller tæt relaterede aktiviteter er nævnt i virksomhedernes redegørelse.

3.3.3 Konklusion

Samfundsansvar på tre dimensioner

Denne rapport beskriver den lovpligtige redegørelse for samfundsansvar for 170 store virksomheder i Danmark. Rapporten har, med afsæt i gældende lovgivning (årsregnskabslovens § 99 a), gennemgået tre dimensioner af virksomhedernes af-rapportering i forhold til:

- › Hvorvidt virksomhederne oplyser om samfundsansvar i henhold til gældende lovgivning og hvordan de afrapporterer.
- › Hvorvidt virksomhederne har eksisterende politikker for samfundsansvar, og i så fald om disse omsættes til handling og resultater.
- › Hvorvidt virksomhederne har eksisterende politikker for klima og menneskerettigheder, og i så fald om disse udtrykkes i konkrete tiltag her vedrørende.

Redegørelsen

Af de undersøgte virksomheder oplyser 96 %, hvorvidt de har en politik for samfundsansvar. Heraf oplyser 77 % af virksomhederne, at de har en politik for samfundsansvar, mens 23 % oplyser, at de ikke har en politik. I forhold til de seneste ændringer af rapporteringskravet for regnskabsåret 2013 til at inkludere redegørelse vedrørende politikker for menneskerettigheder og klimapåvirkning oplyser henholdsvis 66 % og 72 % af virksomhederne, at de har en sådan.

I forhold til uddybningen af politikkerne vedr. samfundsansvar for de 122 virksomheder, der angiver at have en politik, kan det konstateres, at 97 % specificerer tilgangen til politikken. 90 % redegør for hvorledes de omsætter politikken til handling og 83 % vurderer og følger op på resultater.

Specifikt i forhold til de 113 virksomheder, der angiver, at de har en politik vedr. menneskerettigheder, redegør 64 % udtrykkeligt om indholdet af disse politikker. Endvidere redegør 49 % for, hvorledes omsætter politikkerne til handling samt følger op på fremdrift og resultater.

I forhold til de 122 virksomheder, der angiver, at de har en politik vedr. klimapåvirkninger, redegør 83 % udtrykkeligt om indholdet af disse politikker. Dertil kommer at 77 % redegør for hvorledes de omsætter politikkerne til handling og/eller følger op på fremdrift og resultater.

Generelt kan det konstateres, at D-virksomhederne i højere grad har en politik for samfundsansvar og er mere konsistente i forhold til at belyse de pågældende politikker i forhold til indhold, handlinger og resultater.

Redegørelsens form

Redegørelsen placeres for halvdelen af virksomhederne i virksomhedens ledelsesberetning. 40 % af virksomhederne henviser i ledelsesberetningen til en supplerende beretning og endelig redegør 10 % af virksomhederne på virksomhedens hjemmeside med en henvisning fra ledelsesberetningen.

31 % af virksomhederne benytter undtagelsen i § 99 a, stk. 5 og henviser til en af de mulige internationale retningslinjer eller standarder (FN's Global Compact, Principles for Responsible Investment eller Global Reporting Initiative). I denne stikprøve benytter virksomhederne alene tilslutning til FN's Global Compact. Det er oftere D-virksomhederne, der benytter denne mulighed. Disse virksomheder redegør dog oftest også i andre rapporter (ledelsesberetningen, CSR rapporter etc.). Det er i høj grad tilfældet, at internationale standarder eller egne udarbejdede CSR-rapporter supplerer ledelsesberetningen.

Temaer

Tematisk omfatter rapporteringerne oftest miljø, dernæst sociale forhold, klima, antikorruption og sidst menneskerettigheder. Tendenserne bør ses i lyset af de skærpede krav i forhold til en tilfredsstillende afrapportering vedr. menneskerettigheder og klima.

4 Metode

4.1 Datagrundlag

Ledelsesrapporteringen 2013

Analysen bygger på en gennemgang af årsrapporteringen for 2013 for et udtræk af 170 af de største danske virksomheder. Disse 170 virksomheder er blevet tilfældigt udvalgt fra den totale population af de 1100 største virksomheder i Danmark. Heraf er 53 såkaldte D virksomheder ("statsejede eller børsnoterede"), og 117 C virksomheder ("store"). For at kunne belyse forhold omkring de skærpede rapporteringskrav, der først trådte i kraft i 2013 er virksomheder med skæve regnskabsår (2012-2013) trukket ud af analysen.

Tilfældig udvælgelse

Udvælgelsen af de 170 virksomheder er tilfældig, og taget fra en samlet liste af virksomheder, der i perioden 2011-2012 levede op til kriterierne for at skulle rapportere: C virksomheder skal opfylde mindst to af de tre følgende betingelser: 1) En balancesum på 143 mio. kr., 2) en nettoomsætning på 286 mio. kr. og 3) et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede på + 250. D virksomheder skal være børsnoterede eller statsejede.

Da virksomhederne i udgangspunktet er tilfældigt udvalgte kan de betragtes som repræsentative. Særligt for D virksomhederne, hvor alle relevante virksomheder er medtaget i undersøgelse, er der tale om en fuldt repræsentativ sammensætning. Ses der på mindre underkategorier blandt C virksomhederne, vil der dog i enkelte tilfælde kunne konstateres nogen usikkerhed i forhold til repræsentativitet. Dette har dog ingen større betydning da undersøgelsen kun ser på C virksomhederne under et.

I forbindelse med gennemgangen af årsberetningerne er det således blevet kontrolleret, om de udvalgte virksomheder stadig var underlagt rapporteringskravene. Der er ikke taget hensyn til sektorer, industri og/eller geografi i udvælgelsen udover finansielle virksomheder, som ikke er medtaget i analysen. Selvom oplysningskravet også gælder for finansielle virksomheder, er disse reguleret i lovgivning under Finanstilsynet.

Analyseparadigmet

Gennemgangen af de 170 virksomheders rapportering er fortaget på baggrund af selskabernes årsrapporter, diverse supplerende rapporter samt oplysninger på virksomhedernes hjemmesider. Herudover er medtaget oplysninger fremskridtsrapporter

ter fra medlemmer af FN's Global Compact. Indsamlingen har forudsat en ensartet tolkning. Således er der blevet udviklet et analyseparadigme, på baggrund af årsregnskabslovens § 99 a, til anvendelse i forbindelse med gennemgangen af ovenstående dokumenter. Analyseparadigmet omfatter således bl.a. definitioner på, hvad der opfattes som afrapportering af en tilstrækkelig kvalitet, operationalisering af lovgivningens delkrav, samt en kategorisering af virksomhedernes arbejde med samfundsansvar generelt.